

Хойр джилә кӧдлмшин аш

1931 джиләс нааран коммунист Борлгъа Сандж 1956 джил эвраннь босси босси газрун нуудж ирсин. Цэгъан Нурин, совхоз „Приозерна“ директорнь болдж, хальмгин газрт колхоз-совхоз тогтсинас нааран кодлӧ Иванов Дмитрий Савельевич бӧӧсми. Эн хойр харгъад, мендӧн медтӧд, бӧӧдлджиргълӧн куундӧд, суулӧрнь Дмитрий Савельевич Сандж келдӧнӧ:

—Не, хаалгъдан муурсн, невчк амрдж авча, мина теегг кех кӧдлмш дала.

—Уга, би амрхар ирсн угав, кӧдлмшиг кен йовдк амрхгов, хӧрнь мини чидтин кирцӧгъӧр кӧдлмшим ӧггн.

Хойр хончкид, Сандж конторур ирӧд, директорин кабинетд ордж ирв. Иванов Санджла мендӧд, суулгъчкад, партийн организацин сеглӧтр бӧӧснӧ таныдулад,—эн кӧн ферм толгъалдж чадх—гидж санджанав гидж Санджин тускар медӧлв.

—Дирекц болн партийн организац танд 3-ч ферм залад кӧдлдж чадх гидж лаалгъджанавдн—гидж келснд, Сандж келв:—Кемр тадниг игкӧд даалгъджахла, чадхв, кӧдлмш—таныдг кӧдлмш...

1956 джилӧ намрас авн 1957 джилӧ намр кӧргл Борлгъа Сандж 3-ч фермин залачар кӧдлв. Эн цаг зуур, алькчн кӧдлмшӧрн хоцрдж йовсн ферм ӧмн нуурт совхоздан гарв. 1957 джил нуудж ирсн хальмгуд эврӧ 18 гер бӧрдж бӧӧршв, малиц точксар болн фермсӧр деернь 10 гер бӧргдв, ниднӧ ӧвсӧн икӧр хаддж авсн уршгар, малнь давсн ӧвл гӧрсн уга, наадк фермисг ӧвсӧрн нӧкд болв. Ӧвсиг овалкларн эн ферм халунлань амрад, ӧрӧнд эрг эклӧд ботн асхиднь ора кӧргл, сарин сарул олзддж кӧдлдж бӧӧсми.

Ода Борлгъа Сандж 2-ч фермин залачар эн совхозд кӧдлджӧнӧ.

Эн ферм 2180 тонн ӧвс, 600 тонн эрдни-шишӧн силос белдв. 400 тонн ӧвсиг малин ӧвлзньгӧр зӧбчкв, ӧвс зӧгъӧн зогсагъад уга. Эн ферм бӧӧх малин 12 кошармудас эндр ӧдр ӧвд белн. Кошармудиг дотркинь цеврлӧд, дотагаза уга шаллад, цагъалгъчкад, дотрнь дезинфекц кечкени бӧӧнӧ. Наадк хойр кошарснь ясгдджана. Эн кӧдлмшиг хӧбчнр бийснь эврӧннь чидлӧр, куукд улсар нӧкд авад бел кесми. Шидр болсн совхозин ӧрӧл джилӧ тооцана хуртт, совхозин директор 2-ч фермиг цуг наадк фермс дорхнь кӧдлмшӧрн сӧн йовхинь темдгддж докладтан келв. Эн сӧн кӧдлмш, фермин залгч улс ӧамгн дунд цӧӧлгъврин кӧдлмш сӧӧнӧр кеснӧ ашм. Эн ферм деер 25 гер эздӧд бӧрӧд зогсачксн, ода дугундинь куцӧдж, ирх сӧн ӧдр эврӧннь гергӧн байрлдж тосхар зӧткдӧнӧ.

Эн фермд чиллӧн ӧрвдл уга, кедж йовх кӧдлмшгӧн шундж кӧдлдж хӧбчнр, малчнр, трактористнр болн талин кӧдлмшчнр им улс бӧӧнӧ: Нанюша Опр, Тазин Когнус, Кован Мантж, Опра Харцх(хӧбчнр), Санджин Нимӧ, Ладжин Ӧрвджӧр, Терещенко Вилетгин (трактористнр), Балмин Харцх, Ботин Ким, Музран Эрджӧн, Пунца Хула, Бувач Хула, Эӧн Сергей, нинь чигн улс.

Эндр ӧдр эн фермин цуг кӧдлӧчнр Хальмг АССР-н Деед Советин суньгъврин ӧдрлӧ, альк чигн фермин кӧдлмшиг улм сӧӧнӧр куцӧдж ирхӧр зӧткддж йовцхана. Эӧ куцлдан эдн курхнь лавга.

САНДЖИН Эрджӧн